T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2018/423
KARAR NO : 2018/415
KARAR TR: 25.06.2018

ÖZET :Vakıf Üniversitesi Kampüsüsınırları içinde sonuçlanan ve idarenin yeterli güvenlik önlemi almadığı iddiasıyla gerçekleştiği ileri sürülen dolandırıcılık eylemi sonucu oluştuğu beyan edilen zararın tazmini istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.T.
Vekilleri : Av. M.Ç.
Davalı: Bilkent Üniversitesi Rektörlüğü
Vekilleri : Av. E.B.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davalı vakıf üniversitesinde öğretim görevlisi olarak görev yapmış olan davacının, üniversitenin öğretim görevlileri için tahsis etmiş olduğu lojmanda ikamet ederken; 29.03.2016 tarihinde ev telefonunu arayarak "savcı talimatıyla emniyet müdürlüğünden arandığının, hesaplarını ele geçiren şahıslara karşı yapılacak operasyon için bankadaki parasını çekip evde bekletmesinin" söylenmesi sonrası lojmana gelen şahsa zarf içinde parasını teslim eden davacının, dolandırıldığını sonradan fark etmesi üzerine yeterli güvenlik önlemi almayan üniversitenin sorumlu olduğu iddiasıyla maddi ve manevi tazminat ödenmesi istemiyle 25/11/2016 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Bilkent Üniversitesi vekili süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde; uyuşmazlığın çözüm ve görümünde idari yargının görevli olduğu görüşüyle davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

ANKARA 14. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 27.04.2017 tarihli duruşmada verdiği E:2016/491 sayılı ara kararı ile "…Davalı vekilinin yargı yolu itirazı yerinde görülmediğinden reddine" karar vermiştir.

Davalı vekili tarafından,süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının onaylı örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 10/04/2018 gün ve 2018/19 sayılı yazısında "...Anayasanın "Yükseköğretim Kurumları" başlıklı 130. maddesinin 1. fıkrasında, "Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur."; 2. fıkrasında, "Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir."; 10. fıkrasında. "Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konular dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir." hükmüne yer verilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3/c maddesinde, vakıflar tarafından yüksek öğretim kurumu açılabileceği kabul edilmiş, aynı maddenin (d) bendinde, ayrım yapılmaksızın, üniversitelerin kamu tüzel kişiliğine sahip oldukları belirtilmiştir. Anılan Kanun'un 5/f maddesinde, üniversitelerin kalkınma plan ve programlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesinde Yükseköğretim Kurulunun görüşü veya önerisi üzerine kanunla kurulacağı belirtilmiş olup; aynı Kanun'un 7/d maddesinde, Devlet kalkınma planlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesi içinde, yeni üniversite kurulmasına ve gerektiğinde birleştirilmesine ilişkin öneri ve görüşlerin Milli Eğitim Bakanlığına sunulması, bir üniversite içinde fakülte, enstitü ve yüksekokul açılması, birleştirilmesi veya kapatılması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek önerilere dayalı kararlar almak ve gereği için Milli Eğitim Bakanlığına sunmak Yükseköğretim Kurulunun görevleri arasında sayılmıştır. Anılan Kanun'un Ek 2. maddesinde, vakıfların kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla yükseköğretim kurumları kurabilecekleri düzenlenmiş olup; Ek 6. maddesinde, kurulacak yükseköğretim kurumunun, vakıf tüzel kişiliği dışında ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olacağı; Ek 11. maddesinde "(Ek fıkra: 20/8/2016-6745/15 md.) Yapılan denetimler sonucu faaliyet izninin kaldırılmasını gerektiren durumları tespit edilen vakıf yükseköğretim kurumları ile kurucu vakıflarına kayyım atanan vakıf yükseköğretim kurumlarının faaliyet izni, Yükseköğretim Kurulunun teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile kaldırılır. Bu durum, ilgili vakıf yükseköğretim kurumunun kuruluş kanununun yürürlükten kaldırılmasının sağlanması için Yükseköğretim Kurulu tarafından Millî Eğitim Bakanlığına bildirilir. Bu şekilde faaliyet izni kaldırılan vakıf yükseköğretim kurumlarında kayıtlı öğrenciler Yükseköğretim Kurulu tarafından garantör üniversiteye veya belirlenecek bir Devlet üniversitesine intikal ettirilir." (Ek fıkra: 20/8/2016-6745/15 md.) Faaliyet izni kaldırılan vakıf yükseköğretim kurumlarının malvarlığı, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun resmî tasfiye hükümlerine göre tasfiye edilir. Resmî tasfiye süreci Yükseköğretim Kurulu tarafından başlatılır. Yetkili ve görevli mahkemece Maliye Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun birer temsilcisi tasfiye memuru olarak atanır. Tasfiye

giderleri, tasfiye olunan vakıf yükseköğretim kurumunun malvarlığından karşılanır. Tasfiye işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." "(Ek fikra: 20/8/2016-6745/15 md.) Tasfiye süresince vakıf yükseköğretim kurumu aleyhine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz dâhil her türlü icra takibatı durur ve yeni icra takibi yapılamaz. Varsa vakıf yükseköğretim kurumu hesaplarına konulan ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, hacizler ile blokeler kalkar. Tasfiye süresi boyunca zamanaşımı süresi işlemez."; "(Ek fikra: 20/8/2016-6745/15 md.) Tasfiye sonucunda kalan malvarlığı kurucu vakfa geçer."; "(Ek fikra: 20/8/2016-6745/15 md.) Kurucu vakıflarına kayyım tayin edilen veya faaliyet izni kaldırılan vakıf yükseköğretim kurumu mütevelli heyet başkanı ve üyeleri ile tüm yöneticilerinin görevleri kendiliğinden sona erer. ..." "(Ek fikra: 20/8/2016-6745/15 md.) Vakıf yükseköğretim kurumunun faaliyet izninin geçici olarak durdurulması hâlinde durdurulma süresince, kurumun idaresi, eğitim ve öğretimi sürdürmek veya tamamlamak üzere Yükseköğretim Kurulunca garantör üniversiteye veya belirlenecek bir Devlet yükseköğretim kurumuna verilir. Bu vakıf yükseköğretim kurumunun kurucu vakfının yönetim organı başkan ve üyeleri ile vakıf yükseköğretim kurumu mütevelli heyet başkanı, üyeleri ve tüm yöneticilerinin görevleri, faaliyet izninin geçici olarak durdurulması kararı ile birlikte sona erer. Bu kurucu vakfa, Yükseköğretim Kurulu ile birlikte Vakıflar Genel Müdürlüğünün talebi üzerine yetkili mahkeme tarafından kayyım atanır.", "(Ek fikra: 20/8/2016-6745/15 md.) Bu madde kapsamına giren vakıf yükseköğretim kurumlarında eğitim öğretim ücretlerinin belirlenmesine, öğrencilerin nakline, eğitim öğretimin ve diğer işlemlerin aksamadan yürütülmesine ilişkin her türlü tedbirleri almaya ve düzenleme yapmaya Yükseköğretim Kurulu yetkilidir." "(Ek fikra: 19/11/2014-6569/31 md.); Ek 15. maddesinde, vakıf tüzelkişiliğinin herhangi bir şekilde nihayete ermesi halinde, vakıf yükseköğretim kurumu tüzelkişiliğinin devam edeceği ve vakıf tarafından yükseköğretim kurumu tüzelkişiliğine tahsis edilen her türlü taşınır ve taşınmaz mal, araç-gereç, malzeme, para ve ekonomik değeri olan hakların yükseköğretim kurumunun mülkiyetine geçeceği, bu durumda vakıf yükseköğretim kurumu mütevelli heyeti üyeleri ile yükseköğretim kurumu yöneticilerinin seçilmesi yetkisinin, Yükseköğretim Kurulunun olumlu görüşü üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğünce bir başka vakfa devredileceği" hükme bağlanmıştır.

Diğer yandan, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumlan Teşkilatı Kanunu'nun Ek maddelerinde, vakıflar tarafından kurulan üniversitelerin kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kuruldukları hükme bağlanmış olup; 5/3/1992 tarihli 3785 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen Ek 5. maddesinde; Ankara'da Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü Vakfi, Hacettepe Tıp Merkezi Vakfi ve Hacettepe Üniversitesi Vakfi tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzelkişiliğini haiz İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi adıyla bir Üniversite kurulduğu belirtilmiştir.

Ayrıca vakıflar tarafından kurulacak yükseköğretim kurumlarına Yükseköğretim Kurulu kararı ile "Üniversite" adı verilebileceğini düzenleyen 3589 sayılı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 3. maddesinin, Anayasanın 6, 123 ve 130. maddelerine aykırı olduğu savıyla açılan iptal davasında, Anayasa Mahkemesince verilen 30.5.1990 gün ve E: 1990/2, K: 1990/10 sayılı kararda vakıf üniversitelerinin kamu tüzel kişiliğini haiz oldukları belirlenmiştir.

Görüldüğü üzere, vakıf üniversiteleri, kazanç amacı olmamak şartı ile mali ve idari konular dışında akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumlan için Anayasada belirtilen hükümlere tabi olarak Yükseköğretim Kurulunun görüş ve önerisi üzerine kanunla, tüzelkişiliği haiz olmak üzere kurulmakta olup; bu tüzel kişiliğin de, gerek 2809 sayılı Kanun hükümleri ve gerekse Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca kamu tüzel kişiliği niteliğinde olduğu tartışmasızdır.

İdari rejime dayalı olarak düzenlenmiş bulunan Türkiye'nin yönetim yapısında, "kamu tüzel kişiliği" idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden bir tanesidir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş amacı kamu yararı; faaliyet konuları ise, kamu hizmetidir. Bu bağlamda, Kamu Tüzel Kişileri, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı işlemlerle yeni hukuki durum yaratabilirler. Bu nedenle de kamu hukukuna tabidirler.

Bu haliyle; kamu tüzel kişisi olarak kanunla kuruldukları ve kamu hizmeti sundukları tartışmasız olan vakıf üniversitelerinin, Devlet üniversitelerinden farklı tutulması hukuken olanaksızdır.

Bu bağlamda, davalı Vakıf Üniversitesinin kamu hizmeti verdiği alanda, öğretim görevlisine 3. şahıs tarafından verilen zararda; idarenin güvenlik zafiyeti olup olmadığı gibi olaya katkısı olup olmadığı; başka bir deyişle kampüs alanında güvenlik hizmetinin sağlanmasında idarenin hizmet kusuru olup olmadığının saptanması gerektiği; bu hususların saptanması ise, idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden; güvenlik zafiyeti nedeniyle zarar görüldüğünden bahisle açılan maddi ve manevi tazminat davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Yasanın 10'uncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 25.06.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı Bilkent Üniversitesi vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde davalı vekilince başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Bilkent Üniversitesi öğretim görevlisi olan davacının telefon dolandırıcılığı sonucu Üniversite Kampüsünde

bulunan lojmana gelen kişilerepara kaptırması üzerine, dolandırıcıların kampüse girmesinde kusurlu olduğunu ileri sürdüğü idareden maddi ve manevi tazminat istemiyle açılmıştır.

Anayasanın "Yükseköğretim Kurumları" başlıklı 130. maddesinin birinci fıkrasında, "Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.";2. fıkrasında, "Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir."; 10. fıkrasında "Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve *güvenlik yönlerinden,* Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir." hükmüne yer verilmiş;

Davalı Bilkent Üniversitesi de mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanununun Ek 33. maddesi ile Vakıf Yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlere tabi olmak üzere kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.

İdari rejime dayalı olarak düzenlenmiş bulunan Türkiye'nin idari yapısında, kamu tüzel kişiliği idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş amacı kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmetidir. Bu bağlamda, Kamu Tüzel Kişileri, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı işlemlerle yeni hukuki durum yaratabilirler. Bu nedenle de kamu hukukuna tabidirler.

Anayasa'nın yukarıda yazılan 130. maddesinin 10. fıkrasında açıkça "Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları... güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir" şeklinde düzenleme yapıldığı aşikardır.

Bu duruma göre, idarenin yeterli güvenlik önlemi almadığı iddiasıyla gerçekleştiği ileri sürülen ve Vakıf Üniversitesi Kampüsü sınırları içinde sonuçlanan dolandırıcılık eylemi sonucu oluştuğu beyan edilen zararın tazmini istemiyle açılan bu davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevlidir.

Belirtilen nedenlerle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27.04.2017 tarih ve E:2016/491 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç:Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27.04.2017 tarih ve E:2016/491 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 25.06.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Ahmet Tevfik ERGİNBAY

	Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir AYDIN	Birgül TUNÇ	KURT